

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 16. decembra 2008 *

Vo veci C-213/07,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Symvoulio tis Epikrateias (Grécko) z 8. decembra 2006 a doručený Súdnemu dvoru 23. apríla 2007, ktorý súvisí s konaním:

Michaniki AE

proti

Ethniko Symvoulio Radiotileorasis,

Ypourgos Epikrateias,

za účasti:

**Elliniki Technodomiki Techniki Ependytiki Viomichaniki AE, právny nástupca
Pantechniki AE**

a

Syndesmos Epicheiriseon Periodikou Typou,

* Jazyk konania: gréčtina.

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr P. Jann, C. W. A Timmermans, A. Rosas a K. Lenaerts (spravodajca), sudcovia A. Tizzano a J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Schieman, J. Klučka a A. Arabadjiev, C. Toader a J.-J. Kasel,

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 4. marca 2008,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Elliniki Technodomiki Techniki Ependytiki Viomichaniki AE, právny nástupca Pantechniki AE, v zastúpení: K. Giannakopoulos, dikigoros,

— Syndesmos Epicheiriseon Periodikou Typou, v zastúpení: Drougas, dikigoros,

- grécka vláda, v zastúpení: A. Samoni-Rantou a E.-M. Mamouna, A. Manitakis a I. Dionysopoulos, splnomocnení zástupcovia,
- Rada Európskej únie, v zastúpení: A. Lo Monaco a M.-M. Joséphidès, A. Vitro, splnomocnení zástupcovia,
- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: M. Patakia, D. Kukovec a X. Lewis, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. októbra 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 93/37/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania prác (Ú. v. ES L 199, s. 54; Mim. vyd. 06/002, s. 163), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 97/52/EHS z 13. októbra 1997 (Ú. v. ES L 328, s. 1; Mim. vyd. 06/003, s. 3, ďalej len „smernica 93/37“).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Michaniki AE (ďalej len „Michaniki“), ktorá je spoločnosťou podľa gréckeho práva, na jednej strane a Ethniko Symvoulío Radiotileorasis (Národná rada rozhlasu a televízie, ďalej len „ESR“) a Ypourgos Epikrateias (Štátne ministerstvo) na strane druhej vo veci rozhodnutia, ktorým ESR vydala Pantechniki AE (ďalej len „Pantechniki“), ktorá je tiež spoločnosťou podľa gréckeho práva, osvedčenie o neexistencii nezlučiteľnosti pri postupe verejného obstarávania prác.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

- 3 Článok 6 smernice 93/37, ktorý sa nachádza v jej hlave I s názvom „Všeobecné ustanovenia“, zahŕňa odsek 6, ktorý stanovuje:

„Obstarávatelia zabezpečia, aby nedochádzalo k diskriminácii medzi dodávateľmi.“

- 4 Hlava IV tejto smernice, ktorá upravuje „spoločné pravidlá účasti“, obsahuje kapitolu 2 s názvom „Kritéria pre kvalitatívny výber“, v ktorej sa nachádza článok 24, ktorého prvý odsek stanovuje:

„Každý zhotoviteľ môže byť vylúčený z účasti na súťaži, ak:

- a) je v konkurze, vyrovnaní alebo v likvidácii, bola jeho obchodná činnosť prerušená, alebo ktorý sa nachádza v akejkoľvek obdobnej situácii, vyplývajúcej z podobných konaní podľa vnútroštátnych právnych predpisov;
- b) bol voči nemu vyhlásený konkurz, vyrovnanie alebo začatá likvidácia, alebo bolo voči nemu začaté iné podobné konanie podľa vnútroštátnych právnych predpisov;
- c) bol právoplatne odsúdený za protiprávne konanie súvisiace s podnikaním;
- d) dopustil sa závažného porušenia odborných povinností, ktoré vie obstarávateľ preukázať a ktoré obstarávateľa oprávňujú k takémuto opatreniu;

- e) nesplnil záväzky týkajúce sa platby príspevkov na sociálne zabezpečenie v súlade s právnymi predpismi štátu, v ktorom je usadený, alebo právnymi predpismi štátu obstarávateľa;
- f) nesplnil záväzky týkajúce sa platby daní v súlade s právnymi predpismi štátu, v ktorom je usadený, alebo právnymi predpismi štátu obstarávateľa;
- g) je vinný zo závažného skreslenia poskytnutých informácií požadovaných podľa tejto kapitoly.“

Vnútroštátna právna úprava

- 5 Článok 14 gréckej ústavy obsahuje odsek 9, ktorý bol doplnený do ústavy na základe hlasovania siedmeho zákonodarného revízneho zhromaždenia gréckeho parlamentu uskutočneného 6. apríla 2001 a ktorý stanovuje:

„Režim vlastníckych vzťahov, ekonomická situácia a prostriedky financovania hromadných informačných prostriedkov musia byť zverejnené spôsobom stanoveným zákonom.

Zákon stanoví opatrenia a obmedzenia potrebné na to, aby bola v plnej miere zabezpečená transparentnosť a pluralita informácií.

Zakázaná je koncentrácia kontroly viacerých hromadných informačných prostriedkov toho istého alebo odlišného druhu.

Zakázaná je predovšetkým koncentrácia viacerých elektronických hromadných informačných prostriedkov rovnakého druhu, tak ako je stanovené zákonom.

Postavenie vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára alebo riadiaceho pracovníka mediálnej spoločnosti je nezlučiteľné s postavením vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára alebo riadiaceho pracovníka podniku, s ktorým bola zo strany štátu alebo zo strany právnickej osoby z verejného sektora v širšom zmysle uzavretá verejná zmluva o výkone prác, dodaní tovaru alebo poskytnutí služieb.

Zákaz uvedený v predchádzajúcom pododseku sa vzťahuje aj na všetky osoby vystupujúce ako prostredník, ako sú manžel, rodič, hospodársky závislé osoby alebo spoločnosti.

Zákon stanoví podrobnejšie pravidlá, sankcie, ktoré môžu viesť až k odobratiu licencie rádiovkej alebo televíznej stanice a k zákazu uzavrieť dohodu alebo k zrušeniu dotknutej

dohody, ako aj spôsoby kontroly a záruky na zabránenie obchádzaniu ustanovení uvedených v predchádzajúcich pododsekoch.“

- 6 Zákon č. 3021/2002 o obmedzeniach, ktoré platia pre uzatváranie verejných zmlúv s podnikateľmi alebo s osobami, ktoré majú účasť v sektore hromadných informačných prostriedkov (FEK A' 143), upravuje aspekty uvedené v poslednom pododseku článku 14 ods. 9 ústavy.
- 7 Podľa článku 1 uvedeného zákona z pojmu „mediálna spoločnosť“ vyplýva, že ide o spoločnosť, „ktorej činnosť podlieha súdnej právomoci gréckeho štátu“. Ten istý článok definuje tiež pojmy „verejný sektor v širšom zmysle“, „verejné zmluvy/verejné obstarávanie“, „hlavný akcionár“, „riadiaci pracovníci“, „hospodársky závislé osoby“ a „osoby vystupujúce ako prostredníci“.
- 8 Konkrétne pojmy „hlavný akcionár“ a „osoby vystupujúce ako prostredníci“ sú v článku 1 bodoch 4 a 7 zákona č. 3021/2002 definované takto:

„4. „Hlavný akcionár“: akcionár, ktorý na základe počtu akcií, ktoré vlastní, vypočítanom nezávisle alebo porovnaním s počtom akcií iných akcionárov spoločnosti na základe jeho hlasovacích práv alebo iných osobitných práv, ktoré mu prislúchajú zo zákona alebo zo stanov spoločnosti, alebo aj na základe všeobecných alebo osobitných dohôd uzatvorených so spoločnosťou, s ostatnými akcionármi alebo s tretími osobami,

ktoré sú od neho hospodársky závislé alebo konajú na jeho účet, môže podstatne ovplyvniť prijímanie rozhodnutí kompetentných orgánov alebo riadiacich pracovníkov spoločnosti v súvislosti so spôsobom riadenia a všeobecným fungovaním dotknutého podniku.

Za hlavného akcionára sa predovšetkým považuje:

A. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nezávisle od percentuálneho podielu na základnom imaní, ktorý vlastní:

- a) vlastní vyšší počet akcií, ako je počet akcií ktoréhokoľvek iného akcionára, alebo ktorý sa rovná počtu akcií, ktoré vlastní iný akcionár v tomto prípade, alebo
- b) vlastní na základe stanov spoločnosti alebo v dôsledku prevodu práv patriacich iným akcionárom väčšinu hlasovacích práv vo valnom zhromaždení, alebo
- c) má právo na základe zákona alebo stanov spoločnosti alebo v dôsledku prevodu práv patriacich iným akcionárom vymenovať alebo odvolávať najmenej dvoch členov predstavenstva alebo jedného jeho člena, ak ten zároveň vykonáva

funkciu predsedu alebo podpredsedu predstavenstva, prípadne riaditeľa, povereného člena predstavenstva alebo zástupcu alebo radového člena predstavenstva povereného výkonnými funkciami,

- d) vlastní podiel z celkového základného imania alebo hlasovacie práva, zodpovedajúce najmenej polovici akciového kapitálu, ktorý bol zastúpený a uplatnil hlasovacie právo počas prijímania rozhodnutia valného zhromaždenia o voľbe alebo odvolaní posledného predstavenstva spoločnosti alebo väčšiny jeho členov, alebo
- e) priamo alebo nepriamo uzatvára zmluvy, a vo všeobecnosti dohody so spoločnosťou, z ktorých tejto spoločnosti plynie príjem alebo vznikajú iné finančné práva rovnajúce sa najmenej pätine jej hrubých príjmov za predchádzajúce daňové obdobie.

B. Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá

- a) vlastní počet akcií zodpovedajúci najmenej 5 % celkového akciového kapitálu alebo

- b) má hlasovacie práva zodpovedajúce najmenej 5 % všetkých hlasovacích práv na valnom zhromaždení spoločnosti.

Na výpočet percentuálneho podielu z kapitálu alebo hlasovacích práv, ktorý je uvedených v bodoch A a B tohto odseku, sa zohľadňuje najmä počet podielov alebo hlasovacích práv, ktoré patria alebo ktorých vlastními sú:

- prostredníci,
- spoločnosti kontrolované tým istým akcionárom,
- iný akcionár, s ktorým uzavrel dohodu o realizácii spoločnej dlhodobej politiky riadenia spoločnosti na základe zosúladeného uplatňovania jeho hlasovacích práv.

Takisto sú zohľadnené hlasovacie práva, ktoré sú v držbe na základe záložnej zmluvy alebo užívacieho práva, alebo ako dôsledok ochranných opatrení na ťarchu vlastníka zodpovedajúcich akcií, ako aj počet akcií, ktorých nie je vlastníkom, ale z ktorých má právo na dividendy. Počet akcií alebo hlasovacích práv, ktoré boli získané dedením, sa zohľadní po uplynutí lehoty troch mesiacov od momentu ich nadobudnutia.

...

7. „Osoby vystupujúce ako prostredníci: fyzické alebo právnické osoby, ktoré sú hospodársky závislé alebo konajú na základe všeobecnej alebo osobitnej dohody na účet, na pokyn alebo príkaz inej fyzickej alebo právnickej osoby.“

- 9 Článok 2 zákona č. 3021/2002 s názvom „Zákaz zadávania verejných zákaziek/uzatvárania verejných zmlúv s mediálnymi spoločnosťami“ stanovuje:

„1. Zakazuje sa zadávanie verejných zákaziek/uzatváranie verejných zmlúv s mediálnymi spoločnosťami, ako aj so spoločníkmi, hlavnými akcionármi, členmi správnych orgánov a riadiacimi pracovníkmi týchto spoločností. Je okrem toho zakázané zadávať verejné zákazky/uzatvárať verejné zmluvy s podnikmi, ktorých spoločníci alebo hlavní akcionári, alebo členovia správnych orgánov, či riadiaci pracovníci sú mediálnymi spoločnosťami alebo spoločníkmi, hlavnými akcionármi alebo členmi správnych orgánov, či riadiacimi pracovníkmi mediálnych spoločností.

2. Zákaz uzatvárania verejných zmlúv sa vzťahuje tiež:

- a) na manželov a príbuzných osôb uvedených v odseku 1, neobmedzene pokiaľ sú z priamej línie, a až do štvrtého stupňa, ak sú z vedľajšej línie, ak nemôžu preukázať, že sú od týchto osôb hospodársky nezávislé;

- b) na ktorúkoľvek osobu vystupujúcu ako prostredník;
- c) spoločníkov a hlavných akcionárov spoločníkov a hlavných akcionárov uvedených v odseku 1;
- d) každú fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá hoci nie je akcionárom, priamo alebo nepriamo kontroluje jednu alebo viacero mediálnych spoločností alebo môže zásadne priamo alebo nepriamo ovplyvniť prijatie rozhodnutí riadiacich orgánov alebo vedenia spoločnosti v súvislosti so spôsobom riadenia a všeobecným fungovaním týchto podnikov.

...“

¹⁰ Článok 3 zákona č. 3021/2002 týkajúci sa „nezlučiteľnosti“ stanovuje:

„1. Postavenie vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára, člena správneho orgánu alebo riadiaceho pracovníka mediálnej spoločnosti je nezlučiteľné s postavením vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára, člena správneho orgánu alebo riadiaceho

pracovníka podniku, ktorý zadáva verejné zákazky/uzatvára verejné zmluvy, ktorých zadávanie/uzatváranie je zakázané v súlade s článkom 2, ako aj s postavením spoločníka alebo hlavného akcionára spoločníkov, alebo hlavných akcionárov tohto podniku.

2. Nezlučiteľnosť uvedená v tomto článku sa uplatní aj vtedy, keď vlastník, hlavný akcionár, spoločník, člen správneho orgánu alebo riadiaci pracovník podniku, ktorý uzatvára verejné zmluvy, je manželom alebo príbuzným, neobmedzene pokiaľ je z priamej línie, a až do štvrtého stupňa, ak nemôže preukázať, že je od vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára, člena správneho orgánu alebo riadiaceho pracovníka mediálnej spoločnosti hospodársky nezávislý, ako aj v každom inom prípade, v ktorom sa uvedená nezlučiteľnosť týka osôb, ktoré vystupujú ako prostredníci.

...“

¹¹ Článok 4 zákona č. 3021/2002 v podstate stanovuje, že pred zadaním zákazky alebo rozhodnutím o uzavretí verejnej zmluvy a každopádne pred podpisom verejnej zmluvy musí verejný obstarávateľ pod hrozbou neplatnosti zmluvy alebo verejného obstarávania požiadať ESR o vystavenie osvedčenia, ktoré potvrdzuje, že podmienky nezlučiteľnosti uvedené v článku 3 uvedeného zákona nie sú splnené.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 12 Rozhodnutím č. 844 z 13. decembra 2001 predstavenstvo spoločnosti Erga OSE AE (ďalej len „Erga OSE“), ktorá je spoločnosťou podľa gréckeho práva, vyhlásila verejné obstarávanie formou otvorenej súťaže na uskutočnenie pozemných prác a technických prác pre infraštruktúru novej zdvojenej vysokorýchlostnej železničnej trate spájajúcej Korint a Kiato (Grécko), ktorých rozpočet bol stanovený na 51 700 000 eur.
- 13 Na tomto konaní sa okrem iných zúčastnili spoločnosti Michaniki a KI Sarantopoulos AE (ďalej len „Sarantopoulos“), ktorá je tiež spoločnosťou podľa gréckeho práva.
- 14 Rozhodnutím č. 959 z 22. mája 2002 predstavenstvo spoločnosti Erga OSE zadalo zákazku týkajúcu sa týchto pozemných prác a technických prác spoločnosti Sarantopoulos. V nadväznosti na to túto spoločnosť prevzala spoločnosť Pantechniki.
- 15 Spoločnosť Erga OSE, ktorá bola v tom čase súčasťou „verejného sektora v širšom zmysle“ podľa článku 1 ods. 2 zákona č. 3021/2002, pred podpisom zmluvy zaslala listom z 9. októbra 2002 ESR údaje týkajúce sa totožnosti hlavných akcionárov, členov predstavenstva a členov výkonnej rady spoločnosti Pantechniki na účely získania osvedčenia, že u týchto osôb nie sú dôvody nezlučiteľnosti stanovené v článku 3 tohto zákona.
- 16 ESR vydala podľa článku 4 uvedeného zákona osvedčenie č. 8117 z 30. októbra 2002, ktorým potvrdila, že neexistujú dôvody nezlučiteľnosti vo vzťahu k osobám, ktorých totožnosť bola uvedená v liste spoločnosti Erga OSE z 9. októbra 2002 (ďalej len „osvedčenie“).

- 17 Podľa informácií uvedených v rozhodnutí vnútroštátneho súdu sa ESR domnievala, že sa na pána K. Sarantopoulou, ktorý je hlavným akcionárom a podpredsedom správnej rady spoločnosti Pantechniki, napriek jeho príbuzenskému vzťahu s pánom G. Sarantopoulosom, ktorý je členom správnych rád dvoch gréckych spoločností, ktoré vykonávajú činnosť v oblasti hromadných informačných prostriedkov, nevzťahuje režim nezlučiteľnosti stanovený v článkoch 2 a 3 zákona č. 3021/2002. Rozhodol totiž, že pán K. Sarantopoulos je hospodársky nezávislý od pána G. Sarantopoulou.
- 18 Spoločnosť Michaniki v snahe dosiahnuť zrušenie dotknutého osvedčenia podala na Symvoulío tis Epikrateias (Štátna rada) žalobu založenú na porušení článku 14 ods. 9 ústavy. Tvrdí najmä, že článok 2 ods. 2 a článok 3 ods. 2 zákona č. 3021/2002, na základe ktorých bolo toto osvedčenie vydané, zužujú pôsobnosť článku 14 ods. 9 ústavy, a preto nie sú v súlade s týmto ústavným ustanovením.
- 19 Vstup do konania ako vedľajším účastníkom konania vo veci samej na podporu ESR bol povolený spoločnosti Pantechniki, ktorej právnym nástupcom je spoločnosť Elliniki Technodomiki Techniki Ependytiki Viomichaniki AE, ako aj Syndesmos Epicheiriseon Periodikou Typou (Rada vydavateľských spoločností pre periodickú tlač).
- 20 Vnútroštátny súd sa domnieva, že článok 2 ods. 2 a článok 3 ods. 2 zákona č. 3021/2002 v rozsahu, v akom povoľujú zhotoviteľovi verejných prác obísť režim nezlučiteľnosti tým, že preukáže svoju hospodársku nezávislosť od príbuzného, ktorý je vlastníkom, hlavným akcionárom, spoločníkom alebo riadiacim pracovníkom mediálnej spoločnosti, sú v rozpore s článkom 14 ods. 9 ústavy, na základe ktorého uvedený zhotoviteľ, aj keď je hospodársky nezávislý od tohto príbuzného, je povinný preukázať, že konal samostatne, na vlastný účet a vo svojom vlastnom záujme.

- 21 Tento vnútroštátny súd sa však domnieva, že aj keby bola v tomto štádiu táto analýza postačujúca na vyriešenie sporu vo veci samej, požiadavky hospodárnosti konania odôvodňujú, aby s ohľadom na možné zrušenie osvedčenia založené na skutočnosti, že články 2 a 3 zákona č. 3021/2002 porušujú článok 14 ods. 9 ústavy, už teraz preskúmal, či je s právom Spoločenstva zlučiteľné toto ústavné ustanovenie, ktoré dovoľuje vylúčiť z verejného obstarávania podnik verejných prác z dôvodu, že jeho hlavný akcionár nemôže vyvrátiť domnienku, že ako príbuzný vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára alebo riadiaceho pracovníka mediálnej spoločnosti vystupuje ako prostredník tejto spoločnosti a nie na vlastný účet.
- 22 V tejto súvislosti uvedený súd po prvé uvádza, že väčšina jeho členov sa domnieva, že zoznam dôvodov vylúčenia uvedený v článku 24 smernice 93/37 je taxatívny a v dôsledku toho vylučuje pridanie takých dôvodov vylúčenia, aké vyplývajú z článku 14 ods. 9 ústavy. Dodáva, že niektorí členovia rozhodovacieho zloženia sa naopak domnievajú, že vzhľadom na čiastočnú aproximáciu uskutočnenú touto smernicou jej článok 24 nezakazuje členským štátom stanoviť dodatočné dôvody vylúčenia, ktoré sledujú, ako v predmetnej veci, ciele všeobecného záujmu súvisiace s fungovaním demokracie a zabezpečením pluralizmu tlače.
- 23 Po druhé, za predpokladu, že článok 24 smernice 93/37 nie je taxatívny, vnútroštátny súd sa domnieva, že možnosť členských štátov stanoviť dodatočné dôvody vylúčenia je podľa judikatúry Spoločenstva viazaná na podmienky, ktoré sa na jednej strane týkajú existencie cieľa zlučiteľného so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva a na druhej strane rešpektovania zásady proporcionality. V tejto súvislosti upresňuje, že jeden z jeho členov sa domnieva, že článok 14 ods. 9 ústavy neporušuje túto zásadu vzhľadom na vyvrátiiteľný charakter domnienky, ktorá sa týka osôb vystupujúcich ako prostredníci, na jednej strane a neexistenciu náhradného riešenia, na základe ktorého možno dosiahnuť sledované ciele, na druhej strane.

24 Po tretie, za predpokladu, že článok 24 smernice 93/37 má taxatívnu povahu alebo že článok 14 ods. 9 ústavy nesleduje cieľ zlučiteľný s právom Spoločenstva alebo že nie je v súlade so zásadou proporcionality, vnútroštátny súd pochybuje, že zákaz stanovený uvedenou smernicou pre členské štáty zavádzať ustanovenia, ako sú tie vo veci samej, ktoré z dôvodu všeobecného záujmu stanovujú režim nezlučiteľnosti sektora hromadných informačných prostriedkov so sektorom verejných zákaziek, je v súlade so zásadami súvisiacimi s ochranou riadneho fungovania demokracie v členských štátoch a zabezpečením transparentnosti v postupoch verejného obstarávania, zásadou slobodnej a lojálnej hospodárskej súťaže, ako aj zásadou subsidiarity.

25 Vnútroštátny súd však zdôrazňuje, že menšina členov rozhodovacieho zloženia zastáva opačný názor, lebo sa domnieva, že smernica 93/37 obsahuje dostatočné garancie na zabezpečenie transparentnosti postupov zadávania zákaziek a ich ochranu pred nezákonným ovplyvňovaním alebo korupciou.

26 Z týchto dôvodov Symvoulio tis Epikrateias rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je zoznam dôvodov, pre ktoré môžu byť zhotovitelia verejných prác vylúčení z účasti na súťaži, uvedený v článku 24 smernice ... 93/37... taxatívny alebo nie je?

2. Za predpokladu, že tento zoznam nie je taxatívny, ustanovenie, ktoré z dôvodov ochrany transparentnosti v oblasti finančného fungovania štátu stanovuje, že postavenie vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára alebo riadiaceho pracovníka mediálnej spoločnosti je nezlučiteľné s postavením vlastníka, spoločníka, hlavného

akcionára alebo riadiaceho pracovníka podniku, s ktorým bola zo strany štátu alebo zo strany právnickej osoby z verejného sektora v širšom zmysle uzavretá verejná zmluva na práce, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb, sleduje ciele, ktoré sú zlučiteľné so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva, a absolútny zákaz uzatvárania verejných zmlúv s týmito podnikmi je zlučiteľný so zásadou proporcionality?

3. V prípade, že článok 24 smernice... č. 93/37... má byť vykladaný v tom zmysle, že dôvody vylúčenia zhotoviteľov verejných prác, ktoré sú v ňom uvedené, sú vymenované taxatívne alebo že nemožno predmetné vnútroštátne ustanovenie vykladať v tom zmysle, že sleduje dosiahnutie cieľov, ktoré sú zlučiteľné so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva, alebo nakoniec, že zákaz v ňom stanovený nie je zlučiteľný so zásadou proporcionality, citovaná smernica tým, že zakazuje začleniť medzi dôvody vylúčenia zhohoviteľa z verejného obstarávania prác prípad, keď samotný poskytovateľ alebo jeho vedenie (buď vlastník daného podniku, jeho hlavný akcionár, spoločník alebo riaditeľ), alebo osoby vystupujúce ako prostredníci pre uvedených riadiacich pracovníkov pôsobia v mediálnych spoločnostiach, ktoré môžu nezákonne pôsobiť na postup verejného obstarávania prác prostredníctvom všeobecného vplyvu, ktorým disponujú, je v rozpore so všeobecnými zásadami ochrany hospodárskej súťaže a transparentnosti, ako aj s článkom 5 ods. 2 Zmluvy ES, ktorý stanovuje zásadu subsidiarity?“

O právomoci Súdneho dvora a prípustnosti prejudiciálnych otázok

- 28 Po prvé tvrdí, že spor vo veci samej je čisto vnútornou záležitosťou štátu, ktorá sa týka výlučne gréckych hospodárskych subjektov. Vzhľadom na to možno pochybovať, že spor vo veci samej spadá do pôsobnosti smernice 93/37 a tým pod právomoc Súdneho dvora v oblasti výkladu.
- 29 V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že žiadne ustanovenie smernice 93/37 nedovoľuje domnievať sa, že uplatniteľnosť jej ustanovení, osobitne spoločných pravidiel účasti uvedených hlavne v jej článku 24, závisí od existencie skutočnej súvislosti s voľným pohybom medzi členskými štátmi. Ako uviedol aj generálny advokát v bode 16 svojich návrhov, uvedená smernica nepodriaďuje skutočnosť, že postupy verejného obstarávania prác podliehajú jej ustanoveniam, žiadnej podmienke týkajúcej sa štátnej príslušnosti alebo miesta usadenia sa uchádzačov (pozri analogicky rozsudok z 25. apríla 1996, Komisia/Belgicko, C-87/94, Zb. s. I-2043, bod 33).
- 30 Preto a vzhľadom na skutočnosť, že hodnota dotknutej zákazky vo veci samej presahuje prahovú hodnotu na uplatnenie smernice 93/37, Súdny dvor má právomoc v predmetnej veci podať výklad uvedenej smernice.
- 31 Po druhé grécka vláda tvrdí, že spor, o ktorom rozhoduje vnútroštátny súd, sa týka len otázky zlučiteľnosti ustanovení zákona č. 3021/2002 s článkom 14 ods. 9 ústavy. Výklad, o ktorý tento súdny orgán žiada, preto nezodpovedá objektívnym potrebám na vyriešenie tohto sporu.
- 32 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry prináleží len vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za prijaté súdne rozhodnutie, aby s ohľadom na konkrétne okolnosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia pre vydanie svojho rozsudku, ako aj

relevantnosť otázok, ktoré položí Súdnemu dvoru (rozsudky z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, Zb. s. I-4921, bod 59; z 15. júna 2006, Acereda Herrera, C-466/04, Zb. s. I-5341, bod 47, a z 31. januára 2008, Centro Europa 7, C-380/05, Zb. s. I-349, bod 52).

33 Preto, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva Spoločenstva, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (pozri najmä rozsudky z 25. februára 2003, IKA, C-326/00, Zb. s. I-1703, bod 27; z 12. apríla 2005, Keller, C-145/03, Zb. s. I-2529, bod 33, a z 11. júla 2006, Chacón Navas, C-13/05, Zb. s. I-6467, bod 32).

34 Odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke, ktorú položil vnútroštátny súd, možno len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Spoločenstva nemá žiadny vzťah k realite alebo predmetu sporu vo veci samej, ak ide o problém hypotetickej povahy, alebo tiež vtedy, ak Súdny dvor nemá k dispozícii skutkové a právne podklady nevyhnutné na užitočné zodpovedanie otázok, ktoré sú mu položené (pozri najmä rozsudky z 13. marca 2001, PreussenElektra, C-379/98, Zb. s. I-2099, bod 39; z 19. februára 2002, Arduino, C-35/99, Zb. s. I-1529, bod 25, a Chacón Navas, už citovaný, bod 33).

35 Je potrebné uviesť, že v predmetnom prípade tomu tak nie je. V tejto veci odpoveď Súdneho dvora na návrh o začatí prejudiciálneho konania poskytne vnútroštátnemu súdu výklad, ktorý nevyhnutne potrebuje na vyriešenie otázky, ktorá podmieňuje vyriešenie sporu vo veci samej o súlade práva Spoločenstva s režimom nezlučiteľnosti sektora verejného obstarávania prác so sektorom hromadných informačných prostriedkov, stanoveným v článku 14 ods. 9 ústavy a vykonaným zákonom č. 3021/2002.

- ³⁶ Za týchto podmienok sa treba domnievať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- ³⁷ Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či dôvody vylúčenia z účasti na verejnom obstarávaní prác, uvedené v článku 24 prvom odseku smernice 93/37, sú taxatívne vymedzené alebo nie.
- ³⁸ V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že smernice Spoločenstva týkajúce sa verejného obstarávania majú za cieľ koordináciu vnútroštátnych postupov v tejto oblasti (rozsudok z 9. februára 2006, La Cascina a i., C-226/04 a C-228/04, Zb. s. I-1347, bod 20). V súvislosti s verejným obstarávaním prác druhé odôvodnenie smernice 93/37 kladie výslovne dôraz na tento cieľ.
- ³⁹ Z tohto druhého a šiesteho odôvodnenia smernice 93/37 vyplýva, že táto koordinácia sleduje zároveň výkon slobody usadenia sa a slobody poskytovania služieb v oblasti verejného obstarávania prác, ako aj rozvoj efektívnej hospodárskej súťaže v tejto oblasti na úrovni Spoločenstva uprednostňovaním čo najširšieho prejavu záujmu zhotoviteľov z členských štátov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. septembra 2000, Komisia/

Francúzsko, C-225/98, Zb. s. I-7445, bod 34; z 12. júla 2001, Ordine degli Architetti a i., C-399/98, Zb. s. I-5409, bod 52; z 27. novembra 2001, Lombardini a Mantovani, C-285/99 a C-286/99, Zb. s. I-9233, bod 34, ako aj z 12. decembra 2002, Universale-Bau a i., C-470/99, Zb. s. I-11617, bod 89).

⁴⁰ Za týchto skutočností je článok 24 smernice 93/37, ktorý je zahrnutý v hlave upravujúcej „spoločné“ pravidlá účasti, súčasťou presne vymedzeného súboru podmienok týkajúcich sa výberu zhotoviteľov prijatých na predloženie ponuky a podmienok zadania zákazky (pozri analogicky rozsudok zo 7. decembra 2000, ARGE, C-94/99, Zb. s. I-11037, bod 27).

⁴¹ V kapitole venovanej kritériám „kvalitatívneho“ výberu uvedený článok 24 vo svojom prvom odseku upravuje sedem dôvodov vylúčenia zhotoviteľa z účasti na súťaži, ktoré sa týkajú odborných vlastností uchádzača, presnejšie jeho profesijnej bezúhonnosti, jeho solventnosti, ako aj jeho ekonomickej a finančnej spôsobilosti (pozri analogicky rozsudky z 10. februára 1982, Transporoute et travaux, 76/81, Zb. s. 417, bod 9, a La Cascina a i., už citovaný, bod 21).

⁴² V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, tak ako to urobila Rada Európskej Únie, že prístup normotvorcu Spoločenstva sa zakladal len na ponechaní dôvodov vylúčenia založených na objektívnom konštatovaní skutočností alebo správania dotknutého zhotoviteľa, ktoré môžu diskreditovať jeho profesijnú bezúhonnosť, či prípadne jeho ekonomickú alebo finančnú spôsobilosť riadne viesť práce verejnej zákazky, o ktorú sa uchádza.

43 Za týchto podmienok sa má článok 24 prvý odsek smernice 93/37 vykladať ako taxatívny výpočet dôvodov, ktoré odôvodňujú vylúčenie zhotoviteľa z účasti na verejnom obstarávaní z dôvodov založených na objektívnych skutočnostiach, ktoré sa týkajú jeho odborných vlastností. Bráni preto tomu, aby členské štáty alebo verejný obstarávateľ doplnili zoznam, ktorý obsahuje, ďalšími dôvodmi vylúčenia založenými na kritériách týkajúcich sa odborných vlastností (pozri analogicky rozsudok La Cascina a i., už citovaný, bod 22).

44 Taxatívny výpočet uvedený v článku 24 prvom odseku smernice 93/37 však nevylučuje možnosť členských štátov uchovať alebo zaviesť vecné pravidlá, ktoré sledujú najmä dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania, ako aj z nej vyplývajúcej zásady transparentnosti v oblasti verejného zaobchádzania, ktoré musia verejný obstarávateľia zachovávať pri každom takomto postupe verejného obstarávania (pozri v tomto zmysle rozsudky ARGE, už citovaný, bod 24, a zo 16. októbra 2003, Traunfellner, C-421/01, Zb. s. I-11941, bod 29).

45 Uvedené zásady, ktoré znamenajú najmä, že s uchádzačmi sa musí zaobchádzať rovnako tak v čase vypracúvania ich ponúk, ako aj v čase, keď sú tieto ponuky hodnotené verejným obstarávateľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. októbra 2001, SIAC Construction, C-19/00, Zb. s. I-7725, bod 34, a zo 4. decembra 2003, EVN a Wienstrom, C-448/01, Zb. s. I-14527, bod 47), predstavujú totiž základ smerníc týkajúcich sa postupov verejného obstarávania (pozri najmä rozsudky Universale-Bau a i., už citovaný, bod 91, a z 19. júna 2003, GAT, C-315/01, Zb. s. I-6351, bod 73) a povinnosť verejného obstarávateľa zabezpečiť ich dodržiavanie zodpovedá samotnej podstate týchto smerníc (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. septembra 2002, Concordia Bus Finland, C-513/99, Zb. s. I-7213, bod 81, a z 3. marca 2005, Fabricom, C-21/03 a C-34/03, Zb. s. I-1559, bod 26).

⁴⁶ Článok 6 ods. 6 smernice 93/37 okrem iného upresňuje, že verejní obstarávatelia zabezpečia, aby nedochádzalo k diskriminácii medzi jednotlivými zhotoviteľmi.

⁴⁷ Z toho vyplýva, že členský štát má právo stanoviť okrem dôvodov založených na objektívnych kritériách týkajúcich sa odborných predpokladov, ktoré sú taxatívne vymedzené v článku 24 prvom odseku smernice 93/37, opatrenia vylúčenia na účely zabezpečenia dodržiavania zásady rovnosti zaobchádzania so všetkými uchádzačmi, ako aj zásady transparentnosti v rámci postupov verejného zaobchádzania.

⁴⁸ V súlade so zásadou proporcionality, ktorá je všeobecnou zásadou práva Spoločenstva (pozri najmä rozsudok zo 14. decembra 2004, *Swedish Match*, C-210/03, Zb. s. I-11893, bod 47), však takéto opatrenia nesmú ísť nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa (pozri v tomto zmysle rozsudok *Fabricom*, už citovaný, bod 34).

⁴⁹ Vzhľadom na to, čo bolo uvedené, je potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že článok 24 prvý odsek smernice 93/37 sa má vykladať v tom zmysle, že taxatívne vymedzuje dôvody založené na objektívnych kritériách odborných predpokladov, ktoré môžu odôvodňovať vylúčenie zhotoviteľa z účasti na verejnom obstarávaní prác. Táto smernica však nebráni tomu, aby členský štát stanovil ďalšie opatrenia vylúčenia, ktoré majú za cieľ zabezpečiť dodržiavanie zásad rovnosti zaobchádzania s uchádzačmi a transparentnosti, pokiaľ takéto opatrenia nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa.

O druhej otázke

- 50 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či vnútroštátne ustanovenie, ktoré zavádza nezlučiteľnosť sektora hromadných informačných prostriedkov so sektorom verejného obstarávania, je zlučiteľné so zásadami práva Spoločenstva.
- 51 Na začiatok treba pripomenúť, že Súdnemu dvoru neprináleží, aby v rámci prejudiciálneho konania posudzoval súlad vnútroštátneho práva s právom Spoločenstva, ani aby vykladal vnútroštátneho právo. Súdny dvor je naopak príslušný poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky výkladové prvky spadajúce do rámca práva Spoločenstva, ktoré mu umožnia posúdiť tento súlad na účely rozhodnutia vo veci, o ktorej rozhoduje (pozri najmä rozsudky z 15. decembra 1993, Hünermund a i., C-292/92, Zb. s. I-6787, bod 8; z 23. marca 2006, Enirisorse, C-237/04, Zb. s. I-2843, bod 24, a Centro Europa 7, už citovaný, body 49 a 50).
- 52 Súdnemu dvoru teda prináleží, aby v prejednávanej veci zúžil svoje preskúmanie tak, že poskytne výklad práva Spoločenstva, ktorý bude pre vnútroštátny súd, ktorý je príslušný na posúdenie súladu prvkov príslušného vnútroštátneho práva s právom Spoločenstva, užitočný pre rozhodnutie vo veci, o ktorej rozhoduje.
- 53 V tejto súvislosti, ako aj bolo pripomenuté v bode 39 tohto rozsudku, prvoradým cieľom smernice 93/37 je zabezpečiť hospodársku súťaž Spoločenstva vo verejnom obstarávaní prác. Cieľom tejto smernice je odstránenie nebezpečenstva klientelizmu zo strany verejnej moci (pozri v tomto zmysle rozsudky Ordine degli Architetti a i., už citovaný, bod 75, ako aj Lombardini a Mantovani, už citovaný, bod 35).

54 Koordinácia postupov verejného obstarávania na úrovni Spoločenstva sleduje najmä odstránenie nebezpečenstva, aby v rámci verejného obstarávania neboli uprednostnení tuzemskí uchádzači, a zároveň možnosti, že by sa verejný obstarávateľ nechal viesť kritériami, ktoré nesúvisia s konkrétnou zákazkou (pozri v tomto zmysle rozsudky z 3. októbra 2000, *University of Cambridge*, C-380/98, Zb. s. I-8035, bod 17; z 1. februára 2001, *Komisija/Francúzsko*, C-237/99, Zb. s. I-939, bod 42, ako aj *Lombardini a Mantovani*, už citovaný, bod 36).

55 Za týchto skutočností, ako uviedol aj generálny advokát v bode 30 svojich návrhov, je potrebné členským štátom priznať určitú mieru voľnej úvahy na účely prijatia opatrení na zabezpečenie zásady rovnosti zaobchádzania s uchádzačmi a zásady transparentnosti, ktoré sú, ako bolo pripomenuté v bode 45 tohto rozsudku, základom smerníc Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania.

56 Každý členský štát vie totiž sám najlepšie v kontexte vlastných historických, právnych, ekonomických alebo spoločenských hľadísk (pozri v tomto zmysle rozsudok *Cascina a i.*, už citovaný, bod 23) určiť, ktoré situácie vytvárajú priaznivé prostredie na vznik správania, ktoré môže spôsobiť porušenie týchto zásad.

57 Právo Spoločenstva preto nezamýšľa spochybníť posúdenie osobitného rizika vzniku takéhoto správania zo strany členského štátu na základe jeho vlastných skúseností v prípade, keď je medzi uchádzačmi o verejnú zmluvu na práce, podnik, ktorý vykonáva činnosť v sektore hromadných informačných prostriedkov alebo ktorý je prepojený s osobami, ktoré vykonávajú činnosť v tomto sektore, ako aj o nevyhnutnosti prijať opatrenia určené na odstránenie tohto nebezpečenstva.

58 V predmetnej veci sa dotknutý členský štát domnieval, že nie je možné vylúčiť, že v rámci verejného obstarávania určitá mediálna spoločnosť alebo zhotoviteľ pôsobiaci v oblasti verejných prác, ktorý je prepojený na takúto spoločnosť alebo na osoby, ktoré ju vlastnia alebo riadia, zamýšľa voči verejnému obstarávateľovi využiť vplyv, ktorý mu prislúcha na základe jeho postavenia alebo jeho kontaktov v mediálnom sektore, na nezákonné ovplyvnenie rozhodnutia o zadaní verejnej zákazky načrtnutím perspektívy pozitívnej masovej informačnej kampane, alebo naopak kritickej, v závislosti od povahy tohto rozhodnutia.

59 Snaha členského štátu predchádzať nebezpečenstvám zneužitia moci hromadných informačných prostriedkov v rámci postupov verejného obstarávania sleduje cieľ všeobecného záujmu, ktorým je zachovanie pluralizmu a nezávislosti hromadných informačných prostriedkov (pozri v tejto súvislosti rozsudky z 26. júna 1997, *Familiapress*, C-368/95, Zb. s. I-3689, bod 18, a z 13. decembra 2007, *United Pan-Europe Communications Belgium a i.*, C-250/06, Zb. s. I-11135, body 41 a 42). Okrem toho táto snaha slúži osobitne ďalšiemu cieľu tejto povahy, a síce cieľu boja proti podvodom a korupcii (pozri v tejto súvislosti rozsudky z 24. marca 1994, *Schindler*, C-275/92, Zb. s. I-1039, body 57 až 60, a zo 6. marca 2007, *Placanica a i.*, C-338/04, C-359/04 a C-360/04, Zb. s. I-1891, bod 46).

60 Z toho vyplýva, že právo Spoločenstva nebráni prijatiu vnútroštátnych opatrení určených na odstránenie nebezpečenstva vytvárania praktík pri postupoch verejného obstarávania prác, ktoré ohrozujú transparentnosť a poškodzujú hospodársku súťaž a ktoré sa môžu objaviť v súvislosti s prítomnosťou zhotoviteľa, ktorý vykonáva činnosť v sektore hromadných informačných prostriedkov alebo je prepojený na osobu, ktorá vykonáva činnosť v tomto sektore, medzi uchádzačmi, a na prevenciu alebo odstránenie podvodov alebo korupcie.

61 Ako bolo zdôraznené v bode 48 tohto rozsudku, je ešte potrebné, aby takéto opatrenia boli zlučiteľné so zásadou proporcionality.

62 Pritom také vnútroštátne ustanovenie, o aké ide vo veci samej, ktoré zavádza všeobecnú nezlučiteľnosť sektora verejných prác so sektorom hromadných informačných prostriedkov, má za následok vylúčenie zo súťaže zhotoviteľov pôsobiacich v oblasti verejných prác, ktorí pôsobia tiež v sektore hromadných informačných prostriedkov na základe vlastníckeho vzťahu, postavenia hlavného akcionára, spoločníka alebo vedenia, pričom im neumožňuje, aby vyvrátili, vo vzťahu k indíciám, ktoré uviedol napríklad ich konkurent, že v ich prípade neexistuje reálne nebezpečenstvo druhu, ktorý je uvedený v bode 60 tohto rozsudku (pozri analogicky rozsudok Fabricom, už citovaný, body 33 a 35).

63 Ako uviedli aj Komisia Európskych spoločenstiev a Rada rovnako ako počas pojednávania aj Elliniki Technodomiki Ependytiki Viomichaniki AE, takéto ustanovenie ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov transparentnosti a rovnosti zaobchádzania, vzhľadom na to, že vylučujú celú kategóriu zhotoviteľov verejných prác na základe nevyvrátiteľnej domnienky, podľa ktorej prítomnosťou zhotoviteľa, ktorý vykonáva činnosť v sektore hromadných informačných prostriedkov, medzi uchádzačmi má nevyhnutne za následok poškodenie hospodárskej súťaže na škodu ostatných uchádzačov.

64 Grécka vláda zdôraznila možnosť, ktorá vyplýva z ústavného ustanovenia vo veci samej, odstrániť z opatrenia o vylúčení osobu vystupujúcu ako prostredník, ktorá je manželom, príbuzným, osobou alebo spoločnosťou hospodársky závislou od mediálnej spoločnosti alebo od vedúceho pracovníka tejto spoločnosti, pokiaľ sa preukáže, že

účasť tejto osoby vystupujúcej ako prostredník na verejnom obstarávaní vychádza z nezávislého rozhodnutia ovplyvneného len jej vlastným záujmom.

65 Táto možnosť však nezosúladí vnútroštátne ustanovenie vo veci samej so zásadou proporcionality.

66 Takáto možnosť totiž nementí automatickú a absolútnu povahu zákazu, ktorý sa dotýka všetkých zhotoviteľov pôsobiacich v oblasti verejných prác, ktorí vykonávajú tiež činnosť v sektore hromadných informačných prostriedkov alebo sú prepojení na fyzické alebo právnické osoby vykonávajúce činnosť v tomto sektore a na ktorých sa nevzťahuje zmiernenie všeobecného opatrenia o vylúčení, stanovené v prospech osôb vystupujúcich ako prostredníci.

67 Okrem toho zhotoviteľ pôsobiaci v oblasti verejných prác, ktorý by vystupoval ako prostredník mediálnej spoločnosti alebo osoby, ktorá je vlastníkom alebo riadiacim pracovníkom takejto spoločnosti, bude vylúčený zo zadávania verejných zákaziek bez možnosti preukázať, že v prípade, keď bude zistené, že vystupuje na účet tejto spoločnosti alebo tejto osoby, takéto konanie nepoškodzuje hospodársku súťaž medzi uchádzačmi.

68 Nakoniec, v kontexte vnútroštátneho ustanovenia vo veci samej, široké poňatie pojmov „hlavný akcionár“ a „osoba vystupujúca ako prostredník“, ako vyplýva aj z bodu 8 tohto rozsudku, prispieva k posilneniu neproporcionálneho charakteru takéhoto ustanovenia.

- 69 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné na druhú otázku odpovedať, že právo Spoločenstva sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré sledovaním legitímnych cieľov rovnosti zaobchádzania medzi uchádzačmi a transparentnosti v rámci postupov verejného obstarávania zavádza nevyvrátiteľnú domnienku nezlučiteľnosti postavenia vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára alebo riadiaceho pracovníka podniku, ktorý vykonáva činnosť v odvetví hromadných informačných prostriedkov, s postavením vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára alebo riadiaceho pracovníka podniku, ktorý bol zo strany štátu alebo právnickej osoby z verejného sektora v širšom zmysle poverený vykonaním zákaziek na práce, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb.

O tretej otázke

- 70 Vzhľadom na odpovede na prvé dve otázky nie je potrebné odpovedať na tretiu otázku.

O trovách

- 71 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 24 prvý odsek smernice Rady 93/37/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania prác, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 97/52/ES z 13. októbra 1997, sa má vykladať v tom zmysle, že taxatívne vymedzuje dôvody založené na objektívnych kritériách odborných predpokladov, ktoré odôvodňujú vylúčenie zhotoviteľa z účasti na verejnom obstarávaní prác. Táto smernica však nebráni tomu, aby členský štát stanovil ďalšie opatrenia vylúčenia mimo týchto kritérií, ktoré majú za cieľ zabezpečiť dodržiavanie zásad rovnosti zaobchádzania s uchádzačmi a transparentnosti, pokiaľ takéto opatrenia nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa.
2. Právo Spoločenstva je potrebné vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré sledovaním legitímnych cieľov rovnosti zaobchádzania uchádzačov a transparentnosti v rámci postupov verejného obstarávania zavádza nevyvrátiteľnú domnienku nezlučiteľnosti postavenia vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára alebo riadiaceho pracovníka podniku, ktorý vykonáva činnosť v odvetví hromadných informačných prostriedkov, s postavením vlastníka, spoločníka, hlavného akcionára alebo riadiaceho pracovníka podniku, ktorý bol zo strany štátu alebo zo strany právnickej osoby z verejného sektora v širšom zmysle poverený vykonaním zákaziek na práce, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb.

Podpisy